

14 may 2013-cü il tarixdə Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinə (“**Cinayət Məcəlləsi**”) dəyişikliklər edilmişdir. Qeyd olunan dəyişiklərə əsasən internet resurslarda (forum, sosial şəbəkələrin və s. səhifələrdə) böhtan və təhqirə görə cinayət məsuliyyəti nəzərdə tutulmuşdur.

Cinayət Məcəlləsində cinayətin törətdiyi yer kimi Azərbaycan ərazisi, həmçinin xarici ölkənin ərazisi nəzərdə tutulub. Əvvəllər internetdə törədilmiş cinayətlərə görə müddəalar olmadığı üçün Cinayət Məcəlləsinin müddəaları aşağıdakı hallarda tətbiq olunurdu:

Cinayətin tərəfləri Təqsirləndirilən – Zərər çəkmiş	Cinayət Məcəlləsi tətbiq olunurdu?	
	Cinayət Azərbaycanda törədilib	Cinayət xaricdə törədilib
Xarici vətəndaş – Xarici vətəndaş	Bəli	Xeyir
Xarici vətəndaş – Azərbaycan vətəndaşı	Bəli	Bəli
Azərbaycan vətəndaşı – Azərbaycan vətəndaşı	Bəli	Bəli
Azərbaycan vətəndaşı – Xarici vətəndaş	Bəli	Bəli ¹

İnternetdə törədilmiş cinayətlərə görə müddəalar olmadığı üçün, sosial şəbəkələrdə, internet forumlarda, bloqlarda baş vermiş böhtan və təhqirə görə məsuliyyət tətbiq olunmurdu. Əksər hallarda həmin resurslar Avropa və ya Şimali Amerika ölkələrində yerləşir (çünki onların olduğu yer həmin saytların serverlərin yerləşdiyi ölkə ilə müəyyənləşir).

Yuxarıda qeyd olunan ölkələrdə söz azadlığı və böhtan və təhqir arasında konkret fərqin mövcud olmamasını nəzərə alsaq, həmin ölkələrdə böhtan və təhqir hesab edilən nəşrlərin dərc olunması mümkün olmuşdur və həmin nəşrlər internetdə bütün istifadəçilər üçün açıq olmuşdur (müvafiq ölkələrdə həmin saytların baxılmasını məhdudlaşan ölkələr istisna olmaqla). Bununla əlaqədar, Azərbaycan Respublikasında cinayət hesab edilən böhtan və təhqir müvafiq internet resursun yerləşdiyi digər ölkədə söz azadlığı kimi hesab edilə bilər.

Bunun nəticəsində, bir Azərbaycan vətəndaşı digər Azərbaycan vətəndaşını xaricdə yerləşən internet resursda təhqir etdikdə həmin cinayətin törədildiyi yer Azərbaycan Respublikasının ərazisi hesab olunmamışdır və Cinayət Məcəlləsinin müddəalarının tətbiq olunması qeyri mümkün olmuşdur.

İnternetdə edilən böhtan və təhqir əleyhinə dünyanın bir sıra ölkələrində mübarizə aparılır və dünya təcrübəsində internetdə edilən böhtan və təhqirə görə bir neçə şəxsin həbs olunma halları mövcuddur.

Məsələn, bu ilin may ayında Bəhreyn məhkəməsi Bəhreynli 6 şəxsi Twitter sosial paylaşım şəbəkəsindən Bəhreyn kralı Həmid ibn İsa Ali Xəlifəni tənqid etdiyi üçün həbs cəzasına məhkum etmişdir və bildirib ki, onlar “azad fikir hüququndan sui-istifadə ediblər” və “onların Twitter-də olan nəşrlər Bəhreyn cəmiyyətin adət və ənənələri pozur və krala qarşı yönəldilib” (Aljazeera, 15 may 2013-cü il).

¹ Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müddəalarına əsasən, Azərbaycan vətəndaşları Azərbaycan Respublikasının hüddurlarından kənarında törətdikləri əmələ (hərəkət və ya hərəkətsizliyə) görə, bu əməl həm Azərbaycan Respublikasının, həm də ərazisində törədildiyi xarici dövlətin qanunvericiliyinə əsasən cinayət sayılırsa və bu cinayətə görə həmin şəxslər xarici dövlətdə məhkum olunmamışlarsa, bu Məcəllə əsasında cinayət məsuliyyətinə cəlb edirlər.

Qeyd etmək istərdim ki, qüvvəyə minmiş dəyişikliklər nəticəsində Azərbaycanda və ya xaricdə yaşayan hər hansı bir Azərbaycan vətəndaşı digər Azərbaycan vətəndaşı barədə yalan və qeyri-dəqiq məlumatı xaricdə yerləşən hər hansı bir internet resursda dərc etdikdə, həmin şəxs Azərbaycan Respublikasında cinayət məsuliyyətinə cəlb edilə bilər.

Yeni dəyişikliklər qüvvəyə mindikdən sonra, Cinayət Məcəlləsinin böhtan və təhqir üzrə müddəaları aşağıdakı hallarda tətbiq olunacaq:

Cinayətin tərəfləri Təqsirləndirilən – Zərər çəkmiş	Cinayət Məcəlləsi tətbiq olunur?	
	Cinayət Azərbaycanda törədilib	Cinayət xaricdə törədilib
Xarici vətəndaş – Xarici vətəndaş	Bəli	Xeyir
Xarici vətəndaş – Azərbaycan vətəndaşı	Bəli	Bəli
Azərbaycan vətəndaşı – Azərbaycan vətəndaşı	Bəli	Bəli
Azərbaycan vətəndaşı – Xarici vətəndaş	Bəli	Bəli ²

İnternet resurslarda edilmiş böhtan və təhqirə görə aşağıdakı sanksiyalar tətbiq olunur: 100 manatdan 1.000 manatadək miqdarda cərimə, ictimai və ya islah işləri və ya 6 ayadək müddətə azadlıqdan məhrum etmə

Güman edilir ki, digər üsullarla (elektron poçt, mətn ismarıclar) edilən böhtan və təhqirə görə məsuliyyətə cəlb olunması Cinayət Məcəlləsinin ümumi müddəaları ilə nizamlanacaq və cari ilin 14 may tarixli dəyişiklər nəzərə alınmayacaq.

² Yuxarıdakı qeydə baxın.

**İSTƏNİLƏN SUAL VƏ ƏLAVƏ MƏLUMAT ÜÇÜN BİZİMLƏ
ƏLAQƏ SAXLAYIN:**

BM Morrison Partners
Tel: (994 12) 497 19 14; 497 19 15
Faks: (994 12) 497 19 13
E-mail: info@bmlawaz.com

©2013 BM Morrison Partners. Bütün hüquqlar qorunur.

* Nəşrimizdə olan məlumat hüquqi və ya digər peşəkar məsləhət təşkil etmir.